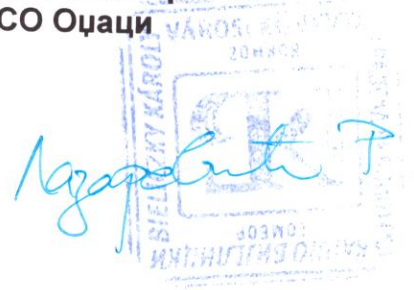

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА «КАРЛО БИЈЕЛИЦКИ»
25000 С о м б о р
Краља Петра I 11
Број: 861/25
Датум: 27. октобар 2025. г.

ЗАПИСНИК
о извршеном надзору над стручним радом
Народне библиотеке „Бранко Радичевић“ Оџаци

Послато: 1. Народна библиотека „Бранко Радичевић“, Оџаци
2. Библиотека Матице српске, Нови Сад
3. Градска библиотека „Карло Бијелицки“, Сомбор
4. Одељење за друштвене делатности СО Оџаци

ЗАПИСНИК
о извршеном надзору над стручним радом
Народне библиотеке „Бранко Радичевић“
у Оџацима

На основу члана 25 Закона о библиотечко-информационој делатности („Сл. гласник РС“ бр. 52/2011), Решења о одређивању библиотека које обављају матичне функције у библиотечко-информационој делатности на територији АП Војводине („Сл. лист АПВ“ бр. 27/2012) и одредаба Упутства о начину вршења надзора над стручним радом у библиотекама („Сл. гласник РС“ бр. 7/2013), Радмила Лазаревић, дипломирани библиотекар Матичног одељења, извршила је 01. октобра 2025. године надзор над стручним радом Народне библиотеке „Бранко Радичевић“ у Оџацима. Надзору је присуствовала директорка Биљана Златковић.

Приликом вршења надзора сагледавају се:

- 1) Услови за обављање делатности библиотеке: простор, библиотечка опрема, техничка опрема, телекомуникациона и рачунарска опрема;
- 2) Ресурси библиотеке: библиотечко-информациони стручњаци и колекције библиотечко-информационе грађе и извора;
- 3) Стручни рад на набавци, обради, смештају и заштити, коришћењу, евиденцији, ревизији и отпису библиотечко-информационе грађе и извора, вођењу статистике, популаризацији књиге и читања, издавању публикација, стручном усавршавању и континуираном образовању особља.

Услови, ресурси и стручни рад у библиотеци процењују се у односу на важеће законске прописе, подзаконска акта, правилнике, упутства, међународне и националне стандарде којима се регулише рад јавних општинских библиотека у Републици Србији.

ОРГАНИЗАЦИЈА БИБЛИОТЕКЕ И СТРУЧНИ КАДАР

На подручју оџачке општине, по подацима пописа становништва из 2022. године, живи 24 926 становника. У граду живи 7 556 становника, а у околним селима (Бачки Брестовац, Бачки Грачац, Српски Милетић, Богојево, Каравуково, Дeroње, Лалић и Ратково) 17 370 становника.

Поред већинског српског становништва, у Богојеву, Дeroњама и Лалићу у значајнијем броју живе и Мађари, Роми и Словаци.

Библиотечка мрежа у потпуности је развијена, сва села имају више од 1000 житеља. Јавна општинска библиотека организационо обухвата стациониране библиотечке огранке у свим селима и централна, градска одељења у Оџацима.

Према Правилнику о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности („Сл. гласник РС“ бр. 39/2013), установа припада трећој категорији јавних библиотека.

Градска одељења налазе се у уличном делу старе зграде и физички су одвојена од другог дела у коме су просторије Црвеног крста. Рад је организован у три одељења: Одељење за набавку и обраду грађе, Позајмно одељење за одрасле кориснике и Одељење за децу.

Стационирани огранци, осим оног у Дeroњама, имају своје самосталне просторе, лепо уређене, одржаване и опремљене рачунарима и целодневним, бесплатним приступом интернету.

Библиотека је представила свој историјат, организациону структуру и активности веб-сајтом, а присутна је и на друштвеним мрежама. Отворена је за кориснике сваког радног дана од 8 до 20 часова и суботом од 8 до 12 часова.

Специфичност установе огледа се у дугогодишњем организационом (али не и просторном) јединству библиотечко-информационе и музејске делатности, тако да је директорка библиотеке уједно и директорка музејске јединице. У околини Оџака је археолошко налазиште Доња Брањевина, категорисано као споменик културе од великог значаја.

Руководилац библиотеке и музејске јединице је Биљана Златковић, виши дипломирани библиотекар. У граду раде два дипломирана библиотекара, два виша књижничара (један има трогодишњу високу спрему а други је и информатичар). У огранцима су распоређени: два дипломирана библиотекара, један виши књижничар – трогодишња висока спрема и пет књижничара.

ПРОСТОР И ОПРЕМА

Библиотечка зграда смештена је у самом центру града у старој згради која је некада била приватна кућа. Површина библиотеке је 175 м² (144 м² корисне површине) и састоји се из девет повезаних целина. Има довољно дневне светлости, улична бука се не чује прејако. Све је уређено с укусом, чисто и одржавано.

Један део простора чине читаонице (78 м² за одрасле и 28 м² за децу), други део је радни и смештајни (полице за гађу), затим канцеларијски, простор за одмор запослених и санитарни чвор, нажалост само за запослене. Библиотека нема ни терасу ни део дворишта.

За одржавање манифестација, књижевних вечери, предавања и трибина, библиотекарски користе друге просторе у граду, само се радионице за најмлађе одвијају на Дечјем одељењу.

Библиотечки простор није довољан за несметано обављање свих функција савремене јавне библиотеке и било би добро да се прошири.

Корисницима је намењено пет столова с 18 читалачких места (12 за одрасле и шест за децу), а библиотекарима четири радна стола. Грађа се издаје на два пулта. Фонд је смештен на 668 м полица (663 м отворених и 5 м затворених). Дуж највећег дела су поређане књиге, а на 8 м смештени су примерци периодике. Некњижна грађа налази се у кутијама.

Библиотека је добро опремљена и техником и рачунарима. Ту су: четири телефона, један факс, два фото-копира, један телевизор, два фото-апарата, један CD/DVD плејер, један видеобим, три скенера, четири штампача, једна опрема за стални приступ интернету и две вај-фај линије.

Рачунарску опрему чини шест компјутера, пет за библиотекарске и један за кориснике. Свих шест имају сталан и бесплатан приступ интернету. Једна линија вај-фаја је шифрована, а друга отворена за кориснике.

БИБЛИОТЕЧКЕ КОЛЕКЦИЈЕ

Фонд углавном чине монографске публикације, њих 89 942 (приближно 3,5 књига по становнику); само у Оџацима 37 068 (8 915 за децу).

Читаоцима су на располагању примерци 3 дневна листа и 22 наслова часописа и новина од којих су два за децу, а један је на мађарском језику. Фонд серијских публикација се не обрађује и не чува трајно, осим завичајне грађе.

Посебан део фонда, физички одвојен и сређен, чини завичајна збирка у којој се налази 500 књига, примерци једног наслова периодике *Наше новине*; 502 позивнице, 141 изложбени каталог, 275 CD/DVD-ROM-а, 189 плаката.

Библиотека не поседује примерке старе и ретке грађе, нити легате и библиотеке целине.

ПРИНАВЉАЊЕ, ОБРАДА, СМЕШТАЈ И КОРИШЋЕЊЕ ГРАЂЕ

Библиотека је у 2025. години, до сада, своје колекције обогатила с 1 042 примерка књига (101 купљена и 941 поклони) и бројевима 24 наслова периодике.

Оџачка библиотека започела је 2007. године аутоматизацију обраде грађе, односно затварање лисног и формирање електронског каталога. У ту сврху набављен је један од стандардизованих софтвера који су тада постојали код нас – WINISIS. Од тада до данас у базу је похрањено 89 942 записа монографских публикација.

Инвентар се и даље води упоредо и ручно, у штампаним књигама, на прописаним обрасцима. Стари лисни каталози се чувају.

Набавка и обрада грађе централизоване су у градским одељењима. Претраживање каталога могуће је у библиотечким одељењима и огранцима у којима је база и инсталирана. Путем интернета, нажалост, то није могуће.

Позајмица грађе и корисничка база нису аутоматизоване, па се позајмица врши помоћу картона књиге.

Књиге су на полицама распоређене по редоследу група УДК и налазе се у слободном приступу. У фонду постоје књиге на немачком, енглеском, мађарском и словачком језику.

Ова библиотека позната је по значајном обухвату становништва чланством (13%), што је код нас ретко. Ове године, до сада, је уписано 3352 корисника (само у граду 1628). Читаоци су из градског фонда позајмили 15 786 књига (од тога деца 4 378), (обрт фонда је 0,6).

Библиотечка статистика бележи и број посета, 9 279 (само деца 3 281), број коришћених новина и часописа, број интернет-сесија и број посетилаца културно-образовних програма.

Чланство у библиотеци се не наплаћује.

ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ

Библиотека с музејском јединицом окосница је културног живота у Оџацима, те су бројна и разноврсна збивања овог типа једна од њених дугогодишњих карактеристика. Ту су традиционалне манифестације попут Хаику фестивала, Месеца књиге, Ускршњих обичаја, Срећења, Највреднијег читаоца; обележавање значајних датума, Месеца матерњег језика, књижевне вечери, изложбе, предавања и трибине. Ове године, до сада, било их је 79 укупно.

РЕВИЗИЈА ФОНДА И ОТПИС ГРАЂЕ

Ревизије књижног фонда и отпис грађе радили су се редовно, како у граду, тако и по селима. Последња редовна и потпуна ревизија градског књижног фонда била је 2021. године. Том приликом отписане су 424 књиге. Поступак је вођен у складу с прописима и пропраћен је уредном документацијом.

ЗАКЉУЧАК

и предлог мера за побољшање рада

Народна библиотека „Бранко Радичевић“ у Оџацима припада трећој категорији јавних општинских библиотека у Србији. Њен рад, фондови и услуге које пружа становништву крећу се углавном у оквиру прописаних националних стандарда за овај тип библиотека (*Правилник о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности*, „СЛ. гласник РС“ бр. 39/2013), а у појединим сегментима рада их и надилазе јер добар рад руководства и запослених доноси и ваљане резултате.

Библиотечка мрежа у потпуности је развијена, свако насељено место има стационирани библиотечки огранак. Простори у којима се одвија делатност библиотеке су реновиран, лепо уређени, одржавани и опремљени рачунарима с омогућеним слободним приступом интернету. Обрада грађе је аутоматизована, особље библиотеке стручно и добро обучено. Акредитовани семинари за стално стручно усавршавање редовно се похађају.

Многобројним активностима, нарочито традиционалним Међународним фестивалом хаику поезије основаним 1987. године, библиотека, заједно са музејском јединицом, окосница је културног живота у Оџацима. Сарадња с оснивачем с једне и грађанима с друге стране је добра – библиотека испуњава стандард прописаног процента становништва који би требало да се учлани у јавну библиотеку (13%). Ревизије књижних фондова раде се редовно, у законски прописаним роковима.

Библиотека у граду у коме живи 7 556 становника требало би по стандардима да има 45 м² простора на 1000 становника, укупно око 400 м². Садашњи недостатак простора у којима се одвијају различити сегменти библиотечко-информационе делатности огледа се у граду у мањку простора за слободне активности (нарочито се то односи на рад са децом) и смештај фондова и мањку санитарног чвора за кориснике.

Смештајне могућности полица за књиге преслабе су за постојећи фонд. Библиотеци би укупно по стандардима (35 књ. на 1 м полица) требало око 900 м полица.

Стандард годишње набавке грађе за јавне општинске библиотеке треће категорије износи минимум 3500 књига и 30 наслова домаће периодике. Мада је куповина нових књига појачана у односу на друге видове набавке (поклони, откупи) и мада се број наслова часописа и новина који су

читаоцима на располагању ближи стандарду, још увек би требало више средстава издвојити за куповину нове грађе.

У нашем библиотечко-информационом систему постоје софтвери за библиотечко пословање који омогућују и отворен приступ електронском каталогу библиотеке путем интернета, а не само у њеним просторијама, као и формирање електронске корисничке базе и аутоматизацију позајмице. Препоручујемо да руководство установе и стручни радници у наступајућем периоду размотре могућност конверзије каталожких записа у један од тих програма (COBISS, БИСИС).

Одељење за матичне послове и библиотекари Градске библиотеке у Сомбору пружиће сву потребну стручну помоћ у спровођењу предложених мера.

Радмила Лазаревић,
дипломирани библиотекар
Матичног одељења

